

Handleiding controle FIOD

12 tips voor bezoek FIOD (bij u als dienstverlener). Wat te doen (en waarom)?

jaeger ADVOCATEN
BELASTING
KUNDIGEN

Inleiding

Een bezoek van de FIOD kan mogelijk verstrekken gevolgen hebben voor uw klant. Maar ook is niet uit te sluiten dat het ook voor u als dienstverlener gevolgen kan hebben. Hieronder treft u twaalf tips aan over hoe te handelen op het moment de FIOD ineens bij u op de stoep staat.

Je hoeft niet per se een verdachte te zijn om geconfronteerd te worden met een bezoek door de FIOD. Ongeacht of je verdachte bent (of het risico loopt om dit te worden): in de regel wordt een dergelijk bezoek als onplezierig of zelfs intimiderend ervaren. Anders dan bijvoorbeeld bij een [boekencontrole door de belastingdienst](#) komt de FIOD in de regel onaangekondigd langs. In deze consternatie is wellicht uw eerste reactie is dat u zich coöperatief wil opstellen. Maar ook indien u niet als verdachte wordt bestempeld is het van belang dat u weet hoe te handelen.

Bedenk verder dat het niet meer dan normaal is dat aan een verzoek of zelfs een vordering om informatie te geven die je normaal ook niet met onbekenden zou delen, pas wordt voldaan indien u daartoe bent verplicht. Daarenboven bent u als dienstverlener meestal op grond van uw beroepsregels dan wel contractueel tot geheimhouding verplicht. Tenzij er sprake is van een wettelijke verplichting mag dan niet eens vrijwillig meewerken aan de toepassing van dwangmiddelen door opsporingsdiensten.

Voorkomen moet worden dat opsporingsambtenaren zoals de FIOD hun bevoegdheden ruimer (kunnen) toepassen dan waarvoor ze zijn gegeven. Vandaar onderstaande tips over hoe te handelen bij een bezoek van de FIOD en de achtergrond ervan. Voor meer informatie kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen.

Jaeger Advocaten belastingkundigen
Weteringschans 237
1017 XH Amsterdam

Telefoon: 020 - 676 04 81
Fax: 020 - 676 04 82

E-mail: info@jaeger.nl
Internet: www.jaeger.nl

Inhoud

Inleiding	2
1. Begeleid de opsporingsambtenaren naar een lege ruimte en vraag om legitimatie.	4
2. Bel de verantwoordelijke voor het dossier en neem contact op met een advocaat	4
3. Beantwoord (nog) geen vragen.	4
4. Zorg voor opgeruimde bureaus en (af)gesloten dossierkasten.	5
5. Bepaal uw positie.	6
6. Vraag naar wat waar men naar op zoek is en waar de verdenking op ziet.	7
7. Vraag om schriftelijke vorderingen en machtigingen.	7
8. Verstrek uitsluitend wat concreet wordt gevorderd.	8
9. Onderzoek (zelf) of u wel over de verzochte informatie beschikt.	8
10. Leg vast wat ú uitlevert (met z'n tweeën).	8
11. Vraag zo nodig uitstel aan van de termijn waarbinnen moet worden verstrekt.	8
12. Vragen als verdachte of getuige (verhoor)? → geen verplichting tot antwoorden!	9
Meer informatie?	9

12 tips voor bezoek FIOD (bij u als dienstverlener). Wat te doen (en waarom)?

Zoals hierboven ook beschreven kan een bezoek van de FIOD verstrekende gevolgen hebben voor uw klant en voor u zelf. Lees onderstaande twaalf tips goed door zodat u weet hoe u moet handelen als de FIOD plots op de stoep staat.

- 1. Begeleid de opsporingsambtenaren naar een lege ruimte (waar geen administratie ligt) en vraag hen zich te legitimeren.**
- 2. Bel de leidinggevende, verantwoordelijke voor het dossier en neem contact op met een advocaat.**
- 3. Beantwoord (nog) geen vragen.**

Waarom:

Opsporingsambtenaren die zich niet als zodanig kunnen legitimeren – controleer ook of de getoonde legitimatie nog geldig is- hebben geen bevoegdheden. Zij kunnen zonder discussie weer de deur worden gewezen.

Omdat hiervan slechts bij zeer hoge uitzondering sprake van zal zijn, is het verstandig om te realiseren dat FIOD-ambtenaren zich op basis van artikel 83 AWR toegang hebben tot elke plaats 'voor zover redelijkerwijs voor vervulling van hun taak nodig is'. Als FIOD-ambtenaren worden begeleid naar een aparte ruimte in afwachting van de opgeroepen leidinggevende en/of de verantwoordelijke, bestaat in de regel geen noodzaak om gebruik te maken van de bevoegdheid om te gaan grasduinen.

In het laten rondlopen van FIOD-ambtenaren schuilt een risico. Op basis van artikel 81 AWR is de FIOD te allen tijde bevoegd tot inbeslagneming van voorwerpen. De FIOD kan zelfs verzoeken om deze voorwerpen overhandigd te krijgen. Ook van een verdachte. Hoe minder aanleiding wordt gegeven om tot uitbreiding van het opsporingsonderzoek over te gaan, des te beter.

4.Zorg voor opgeruimde bureaus en (af)gesloten dossierkasten.

Waarom:

De bevoegdheden van FIOD-ambtenaren tot inbeslagneming van voorwerpen en het toegang hebben tot elke plaats is beperkt tot de bevoegdheid om 'zoekend rond te kijken'. Uitdrukkelijk betreft dit *geen* doorzoekingsbevoegdheid op basis waarvan alles overhoop mag worden gehaald. In de jurisprudentie is het begrip 'zoekend rondkijken' echter opgerekt. Onder 'zoekend rondkijken' wordt bijvoorbeeld mede het openen van een kastdeur verstaan. Als verder andere voorwerpen worden aangetroffen dan waar de opsporingsambtenaren naar op zoek zijn, mogen ook deze voorwerpen in beslag worden genomen.

Hiervoor werd al aangehaald dat zo lang er geen aanleiding is om te gaan grasduinen, hiertoe niet mag worden overgegaan. Bedenk in dit kader ook dat het separaat opslaan van (deel)dossiers in netwerken, op servers en in de cloud voorkomt dat, in de zoektocht naar dat ene onderdeel, *alle* gegevens worden vastgelegd. Zie in dit kader ook de [Handleiding controle belastingdienst](#).

5. Bepaal uw positie.

Bent u een:

- **'derde'?**
- **(potentiële!) (mede)verdachte?**
- **(afgeleid) verschoningsgerechtigde)?**

Waarom:

Het niet voldoen aan een vordering tot uitlevering is 'het niet voldoen aan een ambtelijk bevel'. Dit is een misdrijf. Hoewel zoals gezegd in de opsporing van fiscale misdrijven door de FIOD ook aan een verdachte om stukken mag worden gevraagd, mag een verdachte weigeren indien dit bevel wordt gedaan op basis van art. 96a(3) Sv dat niet specifiek op de opsporing van fiscale misdrijven ziet. Aarzel voor niet om een advocaat te raadplegen als er twijfel bestaat of er sprake is van de opsporing van een fiscaal misdrijf. Bij een verdachte mogen verder ook geen vordering worden gedaan om (digitale) gegevens verstrekt te krijgen op basis van art. 126nd(2) Sv. Op basis van art. 126nh(2) Sv mag een verdachte verder niet worden gedwongen om met codes beveiligde (digitale) gegevens te ontsleutelen. Alleen al gelet hierop is het goed om duidelijk voor ogen te hebben of u als een verdachte valt te kwalificeren.

Niet in de laatste plaats omdat het vervolgingsbeleid van de verschillende Functionele Parketten zich de laatste jaren meer en meer ook richt op zogenaamde 'facilitators', is het van belang om u te realiseren dat u als dienstverlener mogelijk naast uw cliënt als verdachte betrokken kan raken in een strafrechtelijk onderzoek (Lees ook mijn blog hierover: [Medeplegen: boekhouders en ander gespuis opgelet!](#)). Of u verder als leidinggevende of zelfs als werknemer van een verdachte rechtspersoon de zelfde rechten toekomt als de verdachte

rechtspersoon zijn zaken die per geval moeten worden beoordeeld. Als u moeite heeft om dit goed te bepalen, is het van belang dat u, zodra u met dergelijke vragen wordt geconfronteerd, bijstand zoekt van een advocaat.

Indien u verder diensten hebt verricht in opdracht van of in samenwerking met een verschoningsgerechtigde, zoals een advocaat, kunt u als afgeleid verschoningsgerechtigde verplicht zijn om niet mee te werken.

Indien u moeite hebt om uw positie te bepalen, aarzel vooral niet om uitstel te vragen en u te informeren, en u zo nodig te laten bijstaan door een advocaat.

6.Vraag naar wat waar men naar op zoek is en waar de verdenking op ziet.

7.Vraag om schriftelijke vorderingen en machtigingen.

Waarom:

Er is een belangrijk verschil tussen het vorderen van 'tastbare' *voorwerpen* en het vastleggen van 'digitale' *gegevens*.

Voorwerpen kunnen in worden gevorderd (81 AWR, 94, 94a Sv) voor:

- waarheidsvinding (onderzoek met betrekking tot de verdenking);
- het aantonen van wederrechtelijk verkregen voordeel;
- als vermogensbeslag voor een geldboete/voordeelontneming (lees meer in deze blog: ['Plukken via een omweg leidt tot dubbel gepakt?'](#));
- als vermogensbeslag voor verbeurdverklaring/onttrekking aan het verkeer.

Wees bij het vastleggen van gegevens door FIOD-ambtenaren ervan bewust dat er een onderscheid bestaat tussen:

- identificerende gegevens (wie bent u?);
- andere dan identificerende gegevens
- gevoelige gegevens (ras, geloof, politieke gezindheid, seksuele leven).

Afhankelijk van de mate waarin met het vastleggen van gegevens een inbreuk wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer worden er strengere voorwaarden gesteld aan het toepassen van het dwangmiddel. Wees u zich ervan bewust waar om wordt gevraagd.

8. Verstrek uitsluitend wat concreet wordt gevorderd.

9. Onderzoek (zelf) of u wel over de verzochte informatie beschikt.

10. Leg vast wat ú uitlevert (met z'n tweeën).

11. Vraag zo nodig uitstel aan van de termijn waarbinnen moet worden verstrekt.

Waarom:

Voorwerpen of gegevens waarover u niet beschikt, kunt u niet verstrekken. Er bestaat geen enkele verplichting om opsporingsambtenaren te vertellen waar zij de voorwerpen of gegevens waar zij naar op zoek zijn mogelijk wel kunnen aantreffen. Er bestaat verder geen verplichting om opsporingsambtenaren te wijzen op andere zaken die voor hun onderzoek mogelijk interessant kunnen zijn.

Een bevel tot decryptie waarin wordt verzocht om bijvoorbeeld om veiligheidsredenen versleutelde digitale gegevens toegankelijk te maken, kan alleen worden gedaan aan degene die de sleutel heeft aangebracht. Het hebben van kennis hoe te ontsleutelen, verplicht niet daartoe over te gaan. Bedenk wel dat indien niet tot decryptie kan worden overgegaan, dit aanleiding kan zijn om de volledige server in beslag te nemen.

12. Vragen als verdachte of getuige (verhoor)? → geen verplichting tot antwoorden!

Waarom:

Als verdachte hoeft u niet aan uw eigen veroordeling mee te werken. Om deze reden hoeft u geen antwoord te geven op aan hem gestelde vragen.

Een (al dan niet afgeleid) verschoningsgerechtigde kan op basis van zijn functie besluiten zich te (moeten!) verschonen waardoor geen antwoord hoeft te worden gegeven op gestelde vragen.

Maar ook derden of (afgeleid) verschoningsgerechtigden die zich niet beroepen op hun verschoningsrecht zijn niet verplicht om antwoord te geven op vragen die door FIOD-ambtenaren of een aanwezige officier van justitie worden gesteld. Pas *nadat* een persoon (niet zijnde verdachte of (afgeleid) verschoningsgerechtigde) door een rechter(-commissaris) is *gedagvaard* om als getuige een verklaring af te leggen, bestaat er een verplichting om antwoord te geven op gestelde vragen. Bedenk dat in veel gevallen waarin u als dienstverlener geheimhouding bent overeengekomen met uw cliënten, u verplicht bent om uw mond te houden totdat u bent gedagvaard! Mocht het tot een verhoor komen, bekijk dan vooral de door ons opgestelde verhoortips.

Meer informatie?

In deze handleiding hebben wij verschillende aspecten uit de controle van de FIOD toegelicht derhalve u zo goed mogelijk doen voor te bereiden. Onze advocaten kunnen u tijdens de

controle natuurlijk ook van rechtsbijstand voorzien zodat u er niet alleen voorstaat. Mocht u hierover nadere informatie willen, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Jaeger Advocaten belastingkundigen
Weteringschans 237
1017 XH Amsterdam

Telefoon: 020 - 676 04 81
Fax: 020 - 676 04 82

E-mail: info@jaeger.nl
Internet: www.jaeger.nl